

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 24 - שנת תשפ"ד גיליון "ויקרא" – יג' אדר ב' תשפ"ד, 23 למרץ, 2024)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ויקרא" - פורים

נתן שרנסקי היה פעיל זכויות אדם בברית המועצות ובשנת 1978 נגזר דינו ל-13 שנות מאסר. לאחר שנגזר דינו להישלח לסיביר, קם שרנסקי ואמר לשופט:

אתה אדוני השופט חושב שהנך חופשי! אתה חושב כך כיוון שלאחר שייגמר המשפט תלך לביתך ואילו אני אהיה המשועבד, כיוון שאלך לכלא לזמן רב. אך דע לך שמבין שנינו, אני הוא בן החורין האמיתי! אמנם גופי יהיה משועבד, אבל רוחי, היא תישאר חופשית, כיוון שארגיש שלא נכנעתי לגזרותיכם ונשארתי נאמן לאמונתי. אך לך השופט קבעו מראש מה לומר! גופך אמנם משוחרר, אבל אינך חופשי להכריע לפי אמונתך. **רוחך משועבדת וזה חמור פי כמה** (נתן שרנסקי, "לא אירא רע").

מגילת אסתר היא מגילה של **"ונהפוך הוא"**.

המן רוצה שביתו תהיה מלכה, אולם תוכניתו לא עולה יפה (על פי חז"ל).

המן רוצה לזכות לכבוד מלכים אולם בסופו של דבר מרדכי הוא זה שזוכה לכבוד והמן הוא זה שנאלץ להוביל את שונאו על סוס ברחובות העיר ולקרוא לפניו: **"כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הִמְלִיךְ חֶפְצֵ בִיקְרוֹ"** (אסתר ו, ט).

המן רוצה לתלות את מרדכי, אולם בסופו של דבר, הוא ובניו נתלים על העץ אשר הוא הכין למרדכי.

המן רוצה להרוג את היהודים, אולם בסופו של דבר הם אלה שהורגים בשונאיהם, ברשות המלך.

וכך מסכמת המגילה את המהפך: **"וְנִהְפֹּךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הַמָּה בְּשָׁנָאֵיהֶם"** (אסתר ט, א).

אולם, במבט מעמיק נוכל לראות שסימני המהפך נמצאים כבר בתחילת המגילה.

אחשוורוש נדמה לנו כבן חורין, כמלך גדול וחזק השולט על חלק גדול מן העולם וכולם יראים ופוחדים וסרים למרותו, לפקודותיו ולאגרותיו הרבות. ונדמה הדבר כאילו הוא זה שמנהיג את כל הממלכה.

אולם, לא כך הם פני הדברים. במהלך המשתה בו חוגג המלך אחשוורוש את עלייתו למלכות. הוא מזמין את ושתי לבא לפניו והיא מסרבת. הסיפור במגילה מתואר כאן באופן עמום משהו, אבל הוא נחתם בידיעה ש-ושתי מודחת מן המלכות באופן סופי.

המדרש מפזר את העמימות ומשלים לנו את הקטע החסר ומספר לנו, כי לאחר שהמלך השיכור התפכח מיינו והתעורר, הוא ביקש לקרוא למלכה. או אז אמרו לו עבדיו – אתמול הרגו אותה.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

למה הרגו אותה, שאל המלך? "על שאמרת (ודרשת ממנה) שתבא ערומה לפניך ולפני השרים ולא באה".

צדקה המלכה, ענה המלך, "יפה עשתה שלא באה".

אם כך הדבר, של מי היה הרעיון להרוג את המלכה הצודקת, שאל המלך? מי נתן לי את העיצה הרעה הזאת? שבעת שרי פרס ומדי, ענו לו עבדיו.

מיד הוציא המלך את שריו להורג ולכן הם לא מוזכרים יותר במגילה. (פסיקתא זוטרתא [לקח טוב] אסתר פרק ב סימן א).

כך מגלה המלך הגדול והחזק שבעצם הוא לא אדם חופשי ולא שליט, אלא עבד ליינו ולתאוותיו. עבד לרצונו להחצין את כבודו, מעמדו ורוב עושרו. ועבד לעבדיו וליועציו ש'מסובבים' אותו. מלך בכלוב של זהב...

וכך השליט הגדול איבד את המושכות, הגיע למצב של חוסר שליטה ואיבד את רעייתו.

זאת ועוד, לאחר נסיון ההתנקשות של בגתן ותרש במלך אחשוורוש, הוא הפך ל'צלי' מפוחד של עצמו, מסתגר בארמון הפנימי ומניח להמן לנהל את המדינה במקומו.

והמן?! הוא יושב טוב על ה"סוס". ממנה את בניו למשרות המפתח בארמון ובממלכה ושולט בכל. כולל בדואר הנכנס והיוצא, בספרי הזכרונות ובפקודות וההוראות היוצאות מן הארמון, כי הרי שמשי בנו, הוא סופר המלך (על פי חז"ל).

אולם, לקראת סוף המגילה, המן ובניו נתלים על העץ והשלטון חוזר לידי של המלך אחשוורוש.

אז מה למדנו מן המגילה!?

למדנו שהדברים אינם כפי שהם נראים לכאורה. והשליט הגדול הקורא לכל אחד ואחד מגברי הממלכה להיות מולך ושולט בביתו, בבחינת: "לְהִיּוֹת כָּל אִישׁ שֶׁרַר בְּבֵיתוֹ" (אסתר א, כב), דוקא הוא זה שמתגלה במגילה כאדם חלש ונשלט.

בדיוק כמו בדבריו של נתן שצ'רנסקי לשופטיו. אתם עבדים של המפלגה הקומוניסטית ואילו אני האסיר, אני בן החורין האמיתי.

מגילת אסתר, ובלשון חז"ל, 'מגילת הַסְּתֵר', היא הזמנה לכולנו ללמוד לקרוא את מציאות חיינו האישית לעומק. ולזהות מתי אנחנו באמת בני חורין, ומתי לא...

ולסיום, הערה. בדרך כלל מקובל לעסוק במגילת אסתר בפן ההיסטורי של הדברים ולהדגיש את מקומו של הקב"ה כשר ההיסטוריה המנהיג את עולמו. אולם הפעם בחרתי לעסוק במעשה המגילה, מתוך מבט אישי.

מברכת שבת שלום ופורים שמח

ומתכילה ליוצאה, אשה רוח

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**